याङवरक गाँउपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड: ३ संख्या: ३ मिति: २०७६/०४/०१

भाग - १

याङवरक गाउँपालिका

याङवरक गाउँपालिकाको शिक्षा ऐन, २०७६

आज्ञाले,
प्रविनहाङ योङहाङ
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

याङवरक गाउँपालिकाको शिक्षा ऐन, २०७६

प्रमाणिकरण मिति : २०७६/०४/०१

देश र समाजको सर्वपक्षीय विकास र सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको सुदृढीकरणका लागि नागरिकहरूमा सदाचारप्रवर्द्धन नैतिकता र मानवीय मूल्यको ,सहिष्णुता , सिर्जनशील र प्रतिस्पर्धि क्षमता भएका योग्य नागरिक तयार गर्नको ,परिश्रमी ,गर्न तथा सिपयुक्त लागि याङवरक गाउँपालिकामा स्थापना हुने र यो ऐन प्रारम्भ हुनुभन्दा अघि स्थापना भई सञ्चालन भइरहेका विद्यालयहरूलाई व्यवस्थित गरी गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्ने शैक्षिक संस्थाका रूपमा विकसित गर्नु वाञ्छनीय भएकोले नेपालको संविधानको धारा २२६, नेपालको संविधानकोअनुसूची ८ को सूची नं तथा स्थानीय८ .सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४को दफा१०२ बमोजिम १ नम्बर प्रदेश अन्तर्गतको याङवरक गाउँपालिकाको गाउँसभाले यो ऐन बनाएको छ ।

परिच्छेद१-

प्रारम्भिक

१सङ्क्षिप्त. नामर प्रारम्भ

१ यस (ऐनको नाम **"याङवरक गाउँपालिकाको शिक्षा ऐन , २०७६"** रहेको छ ।

२ यो ऐन (पाँचथर जिल्लाको याङवरक गाउँपालिकामा लागु हुनेछ ।

३ यो (ऐनयाङवरक राजपत्रमा प्रकाशन भए पश्चात प्रारम्भ हुनेछ ।

२परिभाषाः . विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,

क ("आधारभूत शिक्षा" भन्नाले प्रारम्भिक बालशिक्षादेखि कक्षा आठसम्म दिइने शिक्षा सम्झनु पर्छ ।

ख ("प्राथमिक शिक्षा" भन्नाले कक्षा एकदेखि कक्षा पाँचसम्म दिइने शिक्षा सम्झनु पर्छ ।

ग" (माध्यमिक शिक्षा" भन्नाले कक्षा नौदेखि कक्षा बाह्रसम्म दिइने शिक्षा सम्झनु पर्छ ।

घ ("विद्यालय शिक्षा" भन्नाले प्रारम्भिक बालशिक्षादेखि कक्षा बाहसम्म दिइने शिक्षा सम्झनु पर्छ ।

ङ("गाउँपालिका" भन्नाले पाँचथर जिल्लाको याङवरक गाउँ कार्यपालिका सम्झनु पर्छ ।

छ("गाउँ सभा" भन्नाले पाँचथर जिल्लाको याङवरक गाउँपालिकाको गाउँसभालाई सम्झनुपर्छ ।

ज ("विशेष शिक्षा" भन्नाले दृष्टिविहीन, बहिरा, अटिज्म ,बौद्धिक अपाङ्गता, सुस्तश्रवण वा अति अशक्त शारीरिकअपाङ्गता भएका बालबालिकालाई दिइने विशेष व्यवस्थापन सहितको शिक्षा सम्झनु पर्छ ।

झ("प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा" भन्नाले प्राविधिक ज्ञान सिप तथा विषयवस्तुको सिकाइ गरी प्रविधि र व्यवसायको शिक्षा प्रदान गर्न कक्षा नौदेखि कक्षा बाह्रसम्म अध्यापन गराइने शिक्षालाई सम्झनु पर्छ ।

ञ ("सार्वजनिक विद्यालय" भन्नाले समुदायको पहलमा स्थापना गरिएको नाफा नकमाउने प्रकृतिको नेपाल सरकारबाट नियमित रूपमा अनुदानपाउने गरी अनुमति वा स्वीकृति प्राप्त सामुदायिक विद्यालयसम्झनुपर्छ ।

ट("निजी लगानिका विद्यालय" भन्नाले निजी पहलमा स्थापना गरिएका नेपाल सरकारबाट कुनै प्रकारकोअनुदान नपाउने गरी अनुमति वा स्वीकृति प्राप्त संस्थागत विद्यालय सम्झनु पर्छ ।

ठ" (अभिभावकभन्नाले विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीको अभिभावक भनी विद्यालयको " बज्यै तथा ,बाजे ,आमा ,अभिलेखमा जनिएको व्यक्ति सम्झनु पर्दछ। सो शब्दले विद्यार्थीका बुवा अभिभावक नभएका विद्यार्थीको हकमा संरक्षकत्त्व प्रदान गर्ने व्यक्तिलाई समेत जनाउँछ ।

ड"(शिक्षकभन्नाले विद्यालयमा शिक्षण सिकाइ गर्न नियुक्त अध्यापक सम्झनुपर्छ र सो शब्दले " प्रधानाध्यापक समेतलाई जनाउँछ।

ढ"(प्रधानाध्यापकआर ,प्रशासनिक ,भन्नाले विद्यालयको शैक्षिक "्थिक र व्यवस्थापकीय जिम्मेवारी तोकिएको अध्यापक सम्झनुपर्दछ।

ण ("कर्मचारी" भन्नाले सार्वजनिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक बाहेकका अन्य कर्मचारी सम्झनु पर्छ ।

त("तोकिएको" वा "तोकिएबमोजिम" भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेका नियमावलीमा तोकिएको वा तोकिएबमोजिम सम्झनु पर्छ ।

थ ("अनुमति" भन्नाले नेपाल सरकार वा गाउँपालिकाले स्थायी स्वीकृति प्रदान गरिनसकेको कुनै तोकिएको ठाउँ वा क्षेत्रमा विद्यालय खोल्न वा कक्षा थप गर्न दिएको अस्थायी स्वीकृतिलाई जनाउँछ ।

द ("स्वीकृति" भन्नाले तोकिएबमोजिमको शर्त पूरा गरेको विद्यालयलाई नेपाल सरकार र प्रदेश सरकार समेतको मापदण्डको आधारमा गाउँपालिकाले दिएको स्थायी स्वीकृतिलाई जनाउँछ ।

ध("आवासीय विद्यालय" भन्नाले नेपाल सरकारप्रदेश सरकार, वा गाउँपालिकाबाट आवासीय विद्यालयको रूपमास्वीकृति प्रदान गरिएको विद्यालयलाई जनाउँछ ।

न ("शैक्षिक गुठी" भन्नाले विद्यालय सञ्चालन गर्नको लागि कुनै व्यक्तिले नाफा नलिने उद्देश्यले स्थापना गरेको सार्वजनिक वा निजी गुठी सम्झनु पर्छ ।

प ("प्रारम्भिक वालशिक्षा" भन्नाले चार वर्ष माथि र पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकालाई दिइने एक वर्षको प्रारम्भिक बालशिक्षासम्झनु' पर्छ ।

फस्र ".(ोतव्यक्तिभन्नाले कुनै सार "्वजनिक विद्यालयको माध्यमिक तहको स्थायी शिक्षक पदमा पदाधिकार रहेको विद्यालयहरूको अनुगमननिरीक्षण र सुपर,ीवेक्षण गरी ती विद्यालयहरूको मासिक प्रगति विवरण गाउँपालिकामा पेस गर्न तथा विद्यालयका शिक्षकहरूलाई शिक्षण सम्बन्धी प्राबिधिक सहयोग पुर्याउन नियुक्ति भएका पदाधिकारीलाई सम्झनु' पर्छ ।

बविद्यालय न ".(ीरिक्षकभन्नाले विद्यालयहर "ूको अनुगमननिरीक्षण र सुपर,ीवेक्षण लगायतका कामकाज गर्न तोकिएको अधिकृत स्तरको कर्मचारीलाइ सम्झनु' पर्छ ।

भभन्नाले याङवरक गाउँपालिकाको शिक्ष "शिक्षा अधिकृत ".(ाय,ुवा तथा खेलकुद शाखाको प्रमुख वा निजले सम्पादन गर्ने कामकाज गर्न तोकिएको अधिकृत स्तरको कर्मचारीलाई सम्झनुपर्छ ।

मभन्नाले याङवरक गाउँपालिकाको वडा स्तरमा गठन हुने शिक्षा समितिला "वडाशिक्षा समिति ".(ई सम्झनुपर्छ ।

य भन्नाले याङवरक "गाउँशिक्षा समिति ".(गाउँपालिकाको शिक्षा समितिलाई सम्झनुपर्छ ।

रभन्नाले विद्यालय व्यवस्थापन समिति "व्यवस्थापन समिति ".(लाईसम्झनुपर्छ ।

लभन्नाले गाँउपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत " प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ".(सम्झनुपर्छ ।

परिच्छेद–२

शिक्षाको प्रकार, विद्यालयको वर्गीकरण, अनुमति, स्वीकृति, समायोजन तथा नियमन

३माध्यमिक शिक्षाको प्रकार (

माध्यमिक शिक्षा देहायका प्रकारको हुने छ :

क. साधारण माध्यमिक शिक्षा (

ख संस्कृत माध्यमिक शिक्षा(र

ग. प्राविधिक तथा व्यावसायिक माध्यमिक शिक्षा (

४विद्यालयको अनुमति (, स्वीकृति, वर्गीकरण र समायोजन तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

५शिक्षाको माध्यम (

१ ,शिक्षाको माध्यम नेपाली भाषा विद्यालयमा(अङ्ग्रेजी भाषा वा दुवैभाषा हुनेछ ।

२मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायको अवस्थामा विद्यालयमा शिक्षाको (१) उपदफा (: माध्यम देहायबमोजिम हुन सक्नेछ

क आधारभूत तहको (शिक्षा मातृभाषामा दिन सकिनेछ ।

खगैर नेपाली नागरिकले (याङवरकगाउँपालिका अन्तर्गतका विद्यालयमा अध्ययन गर्दा अनिवार्य नेपाली विषयको सट्टा अन्य कुनै भाषाको विषय अध्ययन गर्न सक्नेछ,

गभाषा विषयमा अध्ययन गराउँदा शिक्षाको माध्यम सोही भाषा हुनेछ (।

६२बचाउ र लाग .ु नहुने

(१यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेका नियममा लेखिएजति कुरामा सोहीबमोजिम र नलेखिएको (कुरामा प्रचलित कानुनबमोजिम हुनेछ ।

(२यस ऐनमा लेखिएको कुनै कुराले पनि विद्यालयको सम्पत्ति हिना (–मिना गरेको कसुरमा भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ अन्तर्गत कारबाही चलाउन बाधा पर्ने छैन ।

(३संविधानसँग बाझिएको यस ऐनका दफा तथा उपदफाहर (ू बाझिएको हदसम्म स्वतनिस्क्रिय : हुनेछ ।

(४यसअघि कानुनबमोजिम नियुक्त शिक्षक कर्मचारीलाई नेपाल सरकारले दिँदै आएको सुविधामा (,गरिने छैन कुनै किसिमको कटौति तर यस व्यवस्थाले शिक्षक कर्मचारीलाई कानुनबमोजिम दण्ड, सजाय र कारबाही गर्न बाधा पर्ने छैन ।

(५यस ऐनमा उल्लेख भएका कुराहर (ू सङ्घीय र प्रादेशिक शिक्षा ऐनसँग बाझिएमा स्वतखारेज : हुनेछन् ।

६३ .गाउँपालिकाको शिक्षा ऐनको संसोधन

याङवरक गाउँपालिकाको शिक्षा ऐन, २०७६ को संसोधन याङवरक गाउँपालिकाको गाउँसभाको दुईतिहाइ बहुमतबाट गर्न सकिनेछ ।

(१०भौचर प्रणाल (ीमा आधारित शिक्षा,

(११गाउँशिक्षा परिषद् गठन (,

(१२ गुणस्तरीय शिक्षाका लागि (अनुदान,

(१३अनिवार्य शिक्षा कार्यान्वयन (,

(१४एक माध्यमिक विद्यालय एक स (ङ्कायलाई प्रोत्साहन

(१५विद्यार्थी स (ङ्ख्या अभिवृद्धि कार्यक्रम,

(१६अन्तरविद्यालय सहयोग कार्यक्रम (,

(१७,विशेष शिक्षा नमुना कार्यक्र (

विषयहरू । आवश्यक देखिएका विविध(१८)

६१) विद्यालय बन्दहुने

१नेपाल सरकार (, प्रदेश सरकार र गाउँपालिकाले सर्वजनिक विदा तोकेको दिन विद्यालय बन्दहुनेछ।

२दशैको घटस्थापना देखि कोजाग्रत पूर्णिमा सम्म विद्यालय बन्द रहनेछ ।(

३कागतिहारदेखि भाइटीका सम्म विद्यालय बन्द रहनेछ ।(

४ एक शैक्षिक सत्र((बैसाक चैत्र -) मा हिउँदेविदा दिन विद्यालय बन्द ४५ वर्षेविदा वा दुबै गरी, रहनेछ ।

५दिन सम्म विद्यालय ३ स्थानीय चाड पर्वलाई आधार मानेर विद्यालय व्यवस्थापन समितिले थप(बन्द गर्न सक्नेछ ।

६सिफारिसमा विद्यालय व्यवस्थापन हिउँदे र स्थानीय पर्वविदा गर्दा शिक्षक बैठकको -वर्षे(समितिले

गर्नेछ ।

७विद्यालय व्यवस्थापन समितितथा शिक्षक अभिभावक ,कर्मचारी-कार्यरत शिक्षक / बाहाल(सङ्घका पदाधिकारीहरूर अध्यनरत विधार्थीको मृत्युमा शोकसभा गरी सो दिन पठनपाठन स्थगित कार्य भने नियमितरूपमा गर्नुपर्नेछ ।तर शिक्षक कर्मचारीले सो दिनको अन्य , गर्न सकिनेछ

८उपरोक्त भन्दा वढी दिन विद्यालय बन्द गर्न सिफारिस गर्ने वा बन्द गर्ने शिक्षक कर्मचारी उपर (विभागीय कारबाही गरिनेछ भने विद्यालय व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारिहरूलाई सचेत गराई वर्षे हिउँदे विदाबाट कट्टा गरिनेछ । आगामी शैक्षिक सत्रबाट उक्त बढी विदा गरिएको दिन

६(विशेष शिक्षा, समावेशी शिक्षा, अनौपचारिक शिक्षा, निरन्तर शिक्षा, दूर शिक्षा तथा खुला शिक्षा सञ्चालन सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

७विद्यालय (को सञ्चालन तोकिए बमोजिमको आधारमा अनुमति लिएरमात्र हुनेछ ।

८ (गाउँपालिकाले प्रारम्भिक बालशिक्षाको सञ्चालन तथा व्यवस्थापनको लागि तोकिए बमोजिम थप व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

९(गाउँपालिकाले तोकिए बमोजिम सामुदायिक सिकाइ केन्द्र सञ्चालन गर्न सक्ने छ ।

१० (गाउँपालिकाले तोकिए बमोजिमको आधारमा विद्यालय सार्न, गाभ्न, नाम परिवर्तन गर्न वा बन्द गर्न वा कक्षा थप गर्न सक्ने छ तर समाज तथा राष्ट्रकालागि उल्लेखीय योगदान गर्ने वा ऐतिहासिक व्यक्ति, देवदेवी, तीर्थस्थल वा प्राकृतिक सम्पदाको नामबाट सञ्चालित विद्यालयको नामाकरण परिवर्तन गर्न सकिने छैन ।

११(गाउँशिक्षा समिति, वडाशिक्षा समिति, विद्यालय व्यवस्थापन समिति र अन्य शिक्षा सम्बन्धी समितिको व्यवस्था र काम: कर्तव्य तथा अधिकार,

१ (गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालन हुने विद्यालय तथा शैक्षिक निकायहरूको रेखदेख, समन्वय र व्यवस्थापन गर्ने कामको लागि देहाय बमोजिमको गाउँशिक्षा समिति रहनेछ –

क (गाउँपालिकाको अध्यक्ष
अध्यक्ष

ख (गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सदस्य

ग (गाउँकार्यपालिकाले तोकेको शिक्षा हेर्ने विषयगत समितिको संयोजक - सदस्य

घविद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षहर (ू मध्येबाट गाउँकार्यपालिकाले मनोनित गरेको एकजना-

सदस्य

ङसमाजसेवी (, शिक्षा प्रेमी, वा चन्दादाताहरू मध्येबाट गाउँ कार्यपालिकाबाट मनोनित कम्तीमा एकजना महिला र दलित एकनजा सहित तीन जना- सदस्य

चविद्यालयका शिक्षक तथा प्रधानाध्यापकहर (ू मध्येबाट गाउँपालिकाले मनोनित गरेको एकजना महिला शिक्षक-
सदस्य

छ (गाउँपालिका क्षेत्रको नेपाल शिक्षक महासङ्घका अध्यक्ष वा प्रतिनिधि १ जना - सदस्य

ज (गाउँपालिका भित्रका शिक्षाविद्हरूमध्येबाट गाउँपालिकाले मनोनित १ जना- सदस्य

झ (गाउँपालिकाकोस्रोतव्यक्तिहरू मध्येबाटगाउँपालिकाले मनोनित १ जना -
सदस्य

ञ (गाउँपालिकाको शिक्षाशाखा प्रमुख -
सदस्य सचिव

२वर्षको हुनेछ । ३ समितिका मनोनित सदस्यको कार्यकाल (

३ (गाउँशिक्षा समितिको बैठकमा प्रदेश सभा तथा सङ्घीय संसदका सदस्यलाई पर्यवेक्षकको रूपमा भागलिन आमन्त्रण गर्न सकिनेछ ।

४ (गाउँशिक्षा समितिको बैठकमा आवश्यकता अनुसार विषय विज्ञहरूलाई आमन्त्रण गर्न सकिनेछ ।

५ अनुसार मनोनित सदस्यले र अन्य सदस्यले आफ्नो पदीय आचरण पूरा नगरेमा (१) उपदफा (गाउँ कार्यपालिकाले निजहरूलाई जुनसुकै समयमा पनि हटाउन सक्नेछ । तर त्यसरी हटाउन वा वर्खास्त गर्नअघि स्पष्टीकरणको मौकाबाट वञ्चित गरिने छैन ।

६(गाउँशिक्षा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय वमोजिम हुनेछ :

क (गाउँपालिका भित्रको शैक्षिक योजना तयार गर्ने ,

ख (गाउँपालिका क्षेत्र भित्र विद्यालय सञ्चालनका लागि अनुमति, स्वीकृति, विद्यालय सार्ने, गाभ्ने, कक्षा थप्ने र घटाउने सम्बन्धमा गाउँपालिकालाई आवश्यक राय प्रदान गर्ने ,

गविद्यालयहर (ूलाई आर्थिक अनुदान सम्बन्धी आवश्यक स्रोतको खोजी गर्ने ,

घ (गाउँपालिका भित्र सञ्चालन हुने परीक्षालाई मर्यादित र भयरहित बनाउन सहयोग गर्ने,

ङविद्यालयहरुको (लेखापरीक्षणकोलागि लेखा परीक्षकको सूची तयार गरी पारिश्रमिक तोक्ने , पारिश्रमिक तोक्दा नेपाल चार्टड एकाउन्टेण्ट्स संस्थाको मापदण्डलाई आधारमान्ने ,

च (गाउँपालिका क्षेत्र भित्र स्थापना भएका आफ्नो स्रोतमा सञ्चालित सामुदायिक विद्यालयहरूको शिक्षक, कर्मचारीदरबन्दी, सेवा, सुविधा र शर्तहरू स्वीकृत गर्ने ,

छ विद्यालय व्यवस्थापन समितिलाई आवश्क (निर्देशन दिने, जागरूक र सजग वनाउने ,

ज विद्यालयको लागि आवश्यक साधनस्रोत जुटाउने र परिचालन गर्ने गराउने (,

झअभिभावक (,कर्मचारी र शिक्षक बिच विवाद भएमा त्यसको समाधान गर्ने,

ञशिक्षाको गुणस्तर कायम राख्न सूचक विकास गर्ने र प्रगति मूल्या (ङ्कन गर्ने; तदनुसार अपेक्षित गुणस्तर कायम भएका विद्यालयलाई पुरस्कृत गर्ने, नभएकालाई सघाउने तथा लगातार तीन वर्षसम्म तोकिएको नतिजा नल्याउने विद्यालयलाई नसियत दिने ,

टविद्यालयहर (ूलाई सामाजिक परीक्षण गर्न लगाउने

भएको मितिदेखि मुद्दाको टुङ्गो नलागेसम्म निलम्वन हुनेछ र सो शिक्षक वा कर्मचारी अदालतबाट कसुरदार ठहरिएमा निजलाई यस ऐनबमोजिम विभागीय सजाय गरिनेछ ।

५६ पुनरावेदन .

तोकिएको अधिकारीले गरेको सजायको आदेशउपर कानुनबमोजिम पुनरावेदन लाग्नेछ ।

५७नियम बनाउने अधिकार.

(१यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न गाउँपालिकाले शिक्षा नियमावली (, निर्देशिका र कार्यविधि बनाउन सक्नेछ ।

५८स.ङ्क्रमणकालीन व्यवस्था

(१यस ऐनले तोकिएबमोजिम हुने भनी व्यवस्था गरेको काम नियमावली नआउँदासम्म (गाउँकार्यपालिकाले गर्नेछ ।

(२यो ऐन जारी भएपछि विद्यालयमा रिक्त रहेको (शिक्षक कर्मचारीको करार पदपूर्तिका लागि विज्ञापनको अनुमति गाउँपालिकाले दिनेछ ।

५९बाधा अड .्काउ फुकाउने अधिकार

यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न कुनै बाधा–अड्काउ परेमा गाउँपालिकाले त्यस्तो बाधा-अड्काउ हटाउन आदेश जारी गर्नसक्ने छ र त्यस्तो आदेश यसै ऐनमा परे सरह मानिनेछ, तर यस्तो आदेश गाउँ सभाले छ महिनाभित्रमा अनुमोदन नगरेमा स्वतनिस्क्रिय हुनेछ । :

६० विनियम ., कार्यविधि र निर्देशिका बनाई लागु गर्न सकिने

शैक्षिक सुधारका निम्ति देहायबमोजिमका विषयमा गाउँपालिकाले विनियम, कार्यविधि र निर्देशिका बनाई लागु गर्न सक्नेछ :

(१असल शिक्षक प्रोत्साहन (,

(२ (अनाथ एवम् सडक बालबालिका शैक्षिक सहयोग,

(३विपन्न समुदायका बालबालिकाका लागि शैक्षिक सहयोग एवम् दिवा खाजा (,

(४एकमुष्ठ अनुदानमा आधारित विद्यालय सञ्चालन (,

(५नमुना विद्यालय छनोट र विकास (,

(६गरि (बीको रेखामुनि रहेका परिवारका बालबालिकाका लागि शैक्षिक प्रोत्साहन,

(७शिक्षक दरबन्दी व्यवस्थापन एवम् मिलान (,

(८विद्यार्थीका लागि सह तथा अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालन (,

(९शैक्षिक क्यालेन्डर तथा शैक्षिक पुस्तिका प्रकाशन (,

(१गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र बसो (बास गर्ने अति विपन्न, प्राकृतिक प्रकोप पीडित, अशक्त र असहाय बालबालिकाको शैक्षिक अवसरवृद्धि गर्न तथा उत्कृष्ट विद्यार्थी, शिक्षक, कर्मचारी वा शिक्षा प्रेमीलाई पुरस्कृत गर्न गाउँशिक्षा विकास कोष स्थापना गर्नसक्नेछ ।

(२: कोषमा देहायबमोजिमको रकम रहन सक्नेछ (

(कस (ङ्घीय सरकार, प्रादेशिक सरकार र गाउँपालिकाबाट प्राप्त अनुदान,

(खसहयोगबाट प्राप्त रकम (,

(गचन्दा वा दान दातव्यबाट प्राप्त रकम (,

(घअन्य स्रोतबाट प्राप्त रकम । (

(३कोषको सञ्चालन गाउँपालिका (कोप्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, गाउँशिक्षा समितिले तोकेको स्थानीय शिक्षाविद् तथा शिक्षा अधिकृत रहेको समितिले सिफारिस गरेबमोजिम हुनेछ ।

५५दण्ड सजाय.

(१कसैले विद्यालयको सम्पत्ति हिनामिना वा नोक्सान गरेमा त्यस्तो व्यक्तिलाई मुद्दा हेर्ने अधिकारी (वा न्यायिकसमितिले बिगो असुल गरी बिगोबमोजिम जरिवाना गर्नसक्ने छ ।

(२कसैले देहायका कार्य गरेमा (, गर्न लगाएमा वा सो कार्य गर्न सहयोग पुऱ्याएमा त्यस्तो व्यक्तिलाई कसुरको मात्रा हेरी प्रचलित कानुनले तोकेबमोजिम सजाय हुनेछ :

(कप्रश्नपत्रको गोपनीयता भङ्ग गरेमा (,

(खउत्त (रपुस्तिका परीक्षण गर्दा लापरबाही वा गैरजिम्मेवारपूर्ण कार्य गरेमा,

(गप्रयत्न गरेमा वा प्रवेश गरेमा परीक्षा केन्द्रसँग सम्बन्धित पदाधिकारीको स्वीकृतिबेगर प्रवेश गर्न(वा परीक्षा केन्द्र नियन्त्रणमा लिई अमर्यादित कार्य गरेमा,

(घपरीक्षाफल प्रकाशनमा अनियमितत (ा गरेमा,

(ङअरूको तर्फबाट परीक्षा दिएमा (,

(चपरीक्षाको मर्यादा भङ्ग हुने अन्य कुनै कार्य गरेमा (,

(छविद्यार्थी भर्ना गर्दा दान(, उपहार वा कुनै रकम लिएमा,

(जअनुमति नलिई मन्टेश्वरी कक्षा(, कुनै शैक्षिक कार्यक्रम, शैक्षिक परामर्शसेवा, ब्रिज कोर्स, ट्युसन, कोचिङ्ग सेन्टर, कम्प्युटर, भाषा शिक्षण कक्षा तथा पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन गरेमा,

(झकान(ुन विपरीतको अन्य कार्य गरेमा ।

(३कान (ुनबमोजिमको कसुरको सम्बन्धमा विद्यालयको कुनै शिक्षक वा कर्मचारीउपर मुद्दा हेर्ने अधिकारी वा जिल्ला अदालतमा मुद्दा दायर भएमा त्यस्तो शिक्षक वा कर्मचारी त्यसरी मुद्दा दायर

ठ (सार्वजनिक विद्यालयका शिक्षक तथा कर्मचारी व्यवस्थापन गर्ने,

ड (विद्यालयको सुपरीवेक्षण तथा अनुगमन गर्ने गराउने ,

ढशैक्षिक गुठ (ीसँग गर्ने सम्झौताका शर्तहरू निर्धारण गर्ने ,

णशैक्षिक संस्था र शिक्षासंग आबद्ध शिक्षक कर्मचारीहर (ूलाई कामको आधारमा आवश्यक प्रोत्साहन, नसियत रकारबाही गर्ने गराउने,

त (करारमा शिक्षक कर्मचारी छनौट पदपूर्तिगर्नकालागि /विशेषज्ञहरूको छनौट गरी ठेगाना, फोन, इमेल भएको सम्पर्क सहितको सूची प्रकाशन गर्ने ,

थसंस्थागत विद्यालय स (ञ्चालनको मापदण्ड बनाउने, सञ्चालनको स्वीकृति र अनुमतिको लागिगाउँपालिकालाई आवश्यक राय सुझाव प्रदान गर्ने ,

दनक्सा (ङ्कन, जोनिङ सहित विद्यालय गाभ्ने, सार्ने नाम परिवर्तन गर्ने, तह र कक्षा थप गर्ने,वा कक्षा घटाउने नीति तर्जुमा गरी गाउँपालिकामा पेस गर्ने ,

धविद्यालयमा विषयगत शिक्षक दर (बन्दी मिलान गर्ने तथा शिक्षक कर्मचारीहरूको सरुवा व्यवस्थापन गर्ने,

नसामुद (ायिक सिकाइ केन्द्र स्थापना र सञ्चालन सम्बन्धी नीति तर्जुमा गर्ने ,

पआवश्यकता अनुसार (विद्यार्थीहरूलाई दिवा खाजा व्यवस्थापन गर्ने ,

फ, विद्यालय बाहिर रहेका बालबालिका पहिचान गरी सबैका लागि शिक्षा सुनिश्चित हुने प्रवन्ध गर्ने (

बविद्यालयमा पठनपाठनको अधिकतम प्रवन्ध ह (ुने गरी शैक्षिक क्यालेण्डर बनाई लागु गर्ने, गराउने ,

भ शिक्षक तालिम नीति तर्जुमा गरी लागु गर्ने (,

म (गाउँ कार्यपालिकालाई शैक्षिक विकासका लागि आवश्यक सुझाव तथा परामर्श दिने ,

यविद्यालयहर (ूलाई सक्षमतामा अधारित अनुदान दिने वा अनुदान दिन सम्बन्धित निकायमा सिफारिस गर्ने,

र (गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका सामुदायिक विद्यालयहरू बिच स्वस्थ प्रतिस्पर्धा गराई विद्यार्थीहरूको चौतर्फीविकासकालागि अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने ,

ल(शिक्षा विकास तथा समन्वय एकाइले गाउँपालिकामा स्थायी नियुक्ति गरी पठाएका शिक्षकहरूलाई तह र विषय मिलाई पद रिक्त भएका विद्यालयहरूमा पदस्थापन गर्ने ,

व (तोकिए बमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

७,प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको काम(कर्तव्य र अधिकार

क,कृत कार्यक्रम अनुसारको बजेट निकासा गर्ने गराउनेशिक्षा शाखाको स्वी(

खविद्यालयहरूको लागि स्वीकृत वार्ष (िक बजेट त्रैमासिकचौमासिक रूपमा निकासा गर्ने / ,गराउने

ग,विद्यालयहरूको अन्तिम लेखापरीक्षणको लागि लेखापरीक्षकहरूको नियुक्ति गर्ने गराउने (

घदेखिएका विद्यालयहरूलाई गाउँपालिकाबाट दिने अनुदान कार्य सम्पादनमा अत्यन्त कमजोर(,घटाउने तथा उत्कृष्टलाई अनुदान बढाउने

ङशाखा प्रमुखलाई शैक्षिक तथ्याङ्क अध्यावधिक गर्न गराउन र शिक्षा सम्बन्धी /शिक्षा अधिकृत (,क्रियाकलाप सङ्चालनका लागि आवस्यक निर्देशन दिने

चलाई गरिएको विभागीय कारबाहीको जानकारि शिक्षा विद्यालयका शिक्षक कर्मचारिहरू (,शाखा प्रमुखबाट लिने/अधिकृत

छप्रधानअध्यापकह(रूको बैठकलाई आवस्यकतानुसार निर्देशन गर्ने तथा प्रधानअध्यापक बैठकका निर्णय कार्यान्वयनका विषयमा शिक्षा अधिकृत,शाखा प्रमुखबाट जानकारी लिने/

जशाखा प्रमुखलाई आवस्यक /छर्यौटका लागि शिक्षा अधिकृतविद्यालयहरूको बेरुजु रकम फ (,निर्देशन दिने

झशिक्षक अभिभावक ,विद्यालय व्यवस्थापन समिति,प्रधान अध्यापक ,आवस्यकतानुसार शिक्षक(संघहरूको भेला गराई शिक्षाका समसामयिक तथा नवीनतम विषयहरृमा अन्तरकृया गर्न गराउन ,र्देशन दिनेशाखा प्रमुखलाई नि/शिक्षा अधिकृत

ञशाखा प्रमुखल/गाउँपालिकाले शिक्षा सम्बन्धी गरेका निर्णयहरू शिक्षा अधिकृत (ाई जानकारी गराई सोको कार्यान्वयन गर्न लगाउने,

टआवस्यक ठानेका अन्य कार्यहरू गर्ने गराउने ।(

८,शिक्षाशाखा प्रमुखको काम(कर्तव्य र अधिकार:

कगाउँ(स्तरीय शिक्षा योजना तर्जुमा गरी गाउँशिक्षा समितिमा पेश गर्ने गराउने ,

ख(गाउँपालिका तथा गाउँशिक्षा समितिबाट शिक्षा तथा शैक्षिक विकासका लागि पारित नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयन गर्ने तथा प्राप्त निर्देशन पालना गर्ने ,

ग विद्यालय तथा(शैक्षिक निकायहरूको अनुगमन, निरीक्षण तथा सुपरीवेक्षण गर्नेगराउने,

घ(विद्यालय निरीक्षक तथा स्रोतव्यक्तिलाई तोकिएको कामकाजमा खटाउने ,

ङगाउँ.(कार्यपालिका, गाउँशिक्षा समिति र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई शैक्षिक विकासका लागि आवश्यक सुझाव तथा परामर्श दिने,

चशिक्षकहर(.ूको कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन गर्ने र तदनुसार पुरस्कार तथा दण्डको लागि गाउँशिक्षा समितिमा सिफरिस गर्ने,

४८ गाउँपालिकाले निर्देशन दिन सक्ने .

(१ गाउँपालिकाले (शैक्षिक व्यवस्था सम्बन्धी विविध विषयहरूमा आवश्यक निर्देशनहरू विद्यालय व्यवस्थापन समितिलाई दिनसक्ने छ ।

(२बमोजिम दिइएको निर्देशनको पालना गर्नु विद्यालय व्यवस्थापन समितिको कर्तव्य (१) उपदफा (हुनेछ ।

४९ विद्यालयलाई सुरक्षित क्षेत्रको र .ूपमा कायम गर्नु पर्ने

(१विद्यालयमा स्वतन्त्र र भयरहित र (ूपमा अध्ययनअध्यापन गर्ने वातावरण सिर्जना गर्न तथा विद्यालयभित्र कुनैपनि किसिमको अवाञ्छित क्रियाकलाप हुन नदिने गरी विद्यालयलाई सुरक्षित क्षेत्र कायम गर्नु सबै नागरिकको कतव्य हुनेछ ।

(२बमोजिम सुरक्षित क्षेत्र कायम गर्दा विद्यालयले पालना गर्नुपर्ने सर्त तथा मापदण्ड (१) उपदफा (तोकिएबमोजिम हुनेछ ।

५०बालबालिकालाई निष्काशन गर्न., शारीरिक वा मानसिक दुरव्यवहार गर्न नहुने

(१कुनै पनि बालबालिकालाई विद्यालयबाट निष्काशन गर्न पाइने छैन । (

(२विद (्यालयमा अध्ययनरत बालबालिकालाई शारीरिक, मानसिक यातना दिन वा दुरव्यवहार गर्न पाइने छैन ।

(३)कुनै प्रकारको बाल दुरव्यवहार गरेको पाइए सम्बन्धित पदाधिकारीहरुलाई प्रचिलित कानुन बमोजिम कारबाहि गरिनेछ ।

५१शैक्षिक परामर्श सेवा., विदेशी शैक्षिक कार्यक्रम वा शिक्षण कोर्स सञ्चालन

(१कसैले पनि यस ऐनबमोजिम अनुमति नलिई शैक्षिक परामर्श सेवा (, ब्रिज कोर्स, भाषा शिक्षण कक्षा वा पूर्वतयारी कक्षा वा विदेशी मुलुकमा सञ्चालित कुनै शैक्षिक कार्यक्रम वा वैदेशिक शैक्षिक मेला, प्रदर्शनी सञ्चालन गर्न पाउने छैन ।

(२बमोजि (१) उपदफा (म शैक्षिक कार्यक्रम, शैक्षिक परामर्श सेवा, ब्रिज कोर्स, भाषा शिक्षण कक्षा वा पूर्व तयारी कक्षा वा विदेशी मुलुकमा सञ्चालित कुनै शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालन गर्न अनुमति लिनेसम्बन्धी व्यवस्था तोकिएबमोजिम हुनेछ ।

५२ गाउँपालिकाले शैक्षिक गुणस्तर मापन र एकर.ूपताका लागि कक्षा ५ को वार्षिक परीक्षा लगायत अन्य कक्षाको परीक्षा लिई स्तरमापन गर्नसक्ने छ ।

५३ प्रगति विवरण बुझाउनु पर्ने.

निजी लगानीका विद्यालयले प्रत्येक वर्ष तोकिएबमोजिमका विवरणसहितको प्रगति विवरण वडाशिक्षा समिति र गाउ शिक्षा समितिमा बुझाउनु पर्नेछ ।

५४ श .िक्षा विकास कोष

(२मा लेखिएदेखि बाहेक अन्य विद्यालयको नाममा कुनै लिख (१) उपदफा (त पारित गर्दा गाउँपालिकाले तोकिएको आधारमा रजिष्ट्रेसन दस्तुर छुट दिनसक्ने छ ।

(३ (सार्वजनिक विद्यालय र शैक्षिक गुठीका रूपमा सञ्चालित संस्थागत विद्यालयलाई दिइने अन्य छुट र सुविधा तोकिएबमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद९-

प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा

४५ गाउँपालिका .क्षेत्रमा सञ्चालित सार्वजनिक विद्यालयमा प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षाका निर्धारित विषय अध्यापन गराउन सकिनेछ । यस्ता विद्यालयको सञ्चालनका लागि गाउँपालिकाले सम्भाव्यता अध्ययन, विद्यालयलाई थप सुविधा प्रदान र आवश्यक स्रोत पहिचान र परिचालन गर्न सक्नेछ । गाउँपालिकाले प्राविधिक विषयको कक्षा सञ्चालनका लागि अनुमति दिंदा वडामा तोकिएको मापदण्डबमोजिम नदोहोरिने गरी विषय सिफारिस गर्नेछ । सार्वजनिक विद्यालयमा प्राविधिक कक्षाका लागि चाहिँने शिक्षक कर्मचारी व्यवस्थापन गर्नकालागि गाउँपालिकाले थप अनुदान उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।

(१ (प्राविधिक शिक्षा सम्बन्धी अन्य व्यवस्था सङ्घीय तथा प्रादेशिक शिक्षा ऐनले तोकेबमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद- १०

विविध

४६ स्रोतव्यक्ति सम्बन्ध.ी व्यवस्था

गाउँपालिकामा कार्यरत स्रोतव्यक्तिहरूगाउँशिक्षा समिति अन्तरगत रहनेछन् र निजहरूको काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

४७ विद्यालयको विनियम.

(१यो ऐन र प्रचलित कान (ुनको अधिनमा रही प्रत्येक विद्यालयले विद्यालयको लक्ष्य, मूल्य मान्यता, सञ्चालन प्रक्रियालगायतका अन्य सान्दर्भिक विषयवस्तु समावेश गरिएको विनियम अभिभावक सभाबाट पारित गराई गाउँशिक्षा समितिले स्वीकृत प्रदान गेरेपछि लागु गर्नुपर्ने छ ।

(२अभिभावक सभाले विनियम आवश्यकताअनुसार संसोधन गर्नसक्ने छ । (

(३विनियमअनुसार विद्यालय सञ्चालन गर्नु व्यवस्थापन समिति (, प्रधानाध्यापकलगायत अन्य सबैको कर्तव्य हुनेछ ।

(४अद्यावधिक विधानको प्रति (लिपि पारित भएको मितिबाट सात दिनभित्र व्यवस्थापन समितिले गाउँशिक्षा समितिमा स्वीकृतिकालागि पेस गर्नुपर्ने छ ।

(५विद्यालयको विधान सार्वजनिक दस्तावेज हुनेछ र सो जो कोहीले पनि हेर्न पाउनुपर्ने छ । (

छआधारभूत तहको कक्षा (८ को अन्तिम तथा वाह्य परीक्षा सञ्चालन गर्ने गराउने ,

ज, सार्वजनिक र निजी लगानीका विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक कर्मचारीको अभिलेख राख्ने (

झ, विद्यालयमा स्वीकृत पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तक लागु गरे नगरेको अनुगमन गर्ने (

ञ विद्यालय लेखापरीक्षणका लागि गाउँशिक्षा (समितिबाट प्राप्त लेखापरीक्षकहरूको सूची मध्येबाट लेखापरीक्षकनियुक्ति गर्न प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत समक्ष पेश गर्ने ,

ट, विद्यालयमा विद्यालय व्यवस्थापन समिति र शिक्षक अभिभावक सङ्घ गठन गर्ने गराउने (

ठ, विद्यालयबाट प्राप्त प्रतिवेदन कार्यान्वयन गर्ने गराउने (

ड, शिक्षकको तलबी प्रतिवेदन स्वीकृतका लागि आवश्यक कार्य गर्ने गराउने (

ढ, विद्यालयको शैक्षिक कार्यक्रमको नियमित अनुगमन गर्ने गराउने (

ण (गाउँशिक्षा समितिको सदस्य सचिवको कामकाज गर्ने,

त(गाउँपालिकामा स्थायी नियुक्ति भै आएका शिक्षकहरुलाई तह र विषय मिल्ने गरी पद रिक्त भएका विद्यालयमा पदस्थापन गरी कामकाजमा खटाउने ,

थ(शिक्षाशाखा प्रमुखको अन्य काम कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

९वडाशिक्षा समितिको गठन (, काम, कर्तव्य र अधिकार

क: वडा स्तरमा देहाय बमोजिमको वडाशिक्षा समिति गठन गर्न सकिने छ (

खसम्बन्धित वडा (को वडाध्यक्ष
अध्यक्ष

गवडासमितिका सदस्यहर (ू मध्येबाट वडासमितिले तोकेको एक जना
सदस्य

घविद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षहर (ू मध्येबाट वडासमितिले तोकेको एक जना सदस्य

डमाध्यमिक तह रआधारभूत तहका विद्यालयका प्रधानाध्यापक (.हरू मध्येबाट वडाशिक्षा समितिले तोकेको उपलब्ध भएसम्म एकजना महिला पर्ने गरी दुई जना
सदस्य

चसम्बन्धित वडा भित्रका शिक्षाप्रेमीहरु मध्येबाट वडासमितिले तोकेको दलित (,महिलार अपाङ्गता भएका व्यक्ति वा परिवारका सदस्यएक जना सदस्य

छ सम्बन्धित वडाका वडा सचिव (सदस्य

ज सम्बन्धित क्षेत्रको (स्रोतव्यक्ति
सदस्य सचिव

१०वडाशिक्षा समितिको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय .(बमोजिम हुनेछ :

क (गाउँशिक्षा समितिसँग समन्वय गरीआफ्नो वडाको शैक्षिक योजना तयार गर्ने,

खस्वभाविक,आपनो क्षेत्रभित्र सञ्चालन हुने परीक्षालाई मर्यादित (र भयरहित बनाउन सहयोग गर्ने,

गविद्यालय व्यवस्थापन समितिलाई आवश् (यक निर्देशन दिने, जागरूक र सजग बनाउने,

घविद्यालयको लागि आवश्यक साधनस्रोत जुटाउने र परिचालन गर्ने गराउने (,

ङ सम्बन्धित वडाभित्रका अभिभावक कर्मचारीर शिक्षक (बिच विवाद भएमा त्यसको समाधान गर्ने,

च (विद्यालयको सुपरीवेक्षण तथा अनुगमन गर्ने गराउने,

छजोनि (ङ तथा नक्साङ्कनको आधारमा विद्यालय गाभ्ने, सार्ने, नाम परिवर्तन गर्ने, तह - कक्षा थपघट गर्न गाउँशिक्षा समितिमा सिफारिस गर्ने ,

जवडाको शैक्षिक अभि (वृद्धिका लागि आवस्यक कार्यहरू गर्ने ,

झ वडा शिक्षा (समितिले आफ्नो बैठक सञ्चालन तथा कार्यविधि आफैँले निर्धारण गर्ने,

ञ प्रारम्भिक बालविकास केन्द्र सञ्चालन गर्न (गाउँशिक्षा समितिलाई सिफारिस गर्ने ,

ट (गाउँशिक्षा समितिले तोकेबमोजिम अन्य कार्य गर्ने ।

११विद्यालय व्यवस्थापन समितिको गठन.(, काम, कर्तव्य र अधिकार

१सा(र्वजनिक विद्यालयको सञ्चालन, रेखदेख र व्यवस्थापन गर्नको लागि प्रत्येक विद्यालयमा देहायका सदस्यहरू रहेको एक विद्यालय व्यवस्थापन समिति रहनेछ -

क (विद्यालय रहेको वडाको वडासमितिले तोकेको सो समितिको एकजना सदस्य सदस्य -

खअभिभावकले आफूहर (ूमध्येबाट छानी पठाएका कम्तीमा एक जना महिला एक जना दलित सहित चारजनासदस्य-

गविद्यालयका संस्थापक(, स्थानीय बुद्धिजीवी, शिक्षाप्रेमी, विद्यालयलाई निरन्तरउल्लेख्य सहयोग गरेका व्यक्तिहरू मध्येबाट विद्यालय व्यवस्थापन समितिले मनोनित गरेको एकजना महिला सहित दुईजना सदस्य

घशिक्षकहर(ूले आफूमध्येबाट चयन गरी पठाएको शिक्षक प्रतिनिधि एकजना सदस्य

ङ(विद्यालयको प्रधानाध्यापक
सदस्य–सचिव

च)सम्बन्धित विद्यालय र वडा हेर्ने स्रोतव्यक्ति तथा शिक्षक अभिभावक सङ्घको अध्यक्ष आमन्त्रित सदस्यहुनेछन ।

४सिक परीक्षाको नतिजासहित विद्यार्थीको शैक्षिक प्रगति प्रतिवेदन विद्यालयले हरेक त्रैमा (अभिभावकसमक्ष पेस गरी पृष्ठपोषणदिनुपर्ने छ ।

४२ छात्रवृत्तिको व्यवस्था गर्न सक्ने .

गाउँपालिकाले विद्यालयमा भर्ना हुने विद्यार्थीलाई तोकिएबमोजिम छात्रवृत्तिको व्यवस्था गर्नसक्ने छ ।

४३ शुल्क तथा सहयोगबाट प्राप्त रकम .

(१ शुल्क शिक्षा घोषणा गरेको विद्यालय शिक्षाका लागि:नि (सार्वजनिकविद्यालयले विद्यार्थीको नाममा कुनै किसिमको शुल्क लिन पाउने छैन ।

(२मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि कुनै अभिभावकले विद्या (१) उपदफा (लयको विकासका लागि आफ्नो इच्छाले दिएको दान, उपहार, चन्दा वा सहयोग सार्वजनिक विद्यालयले लिन सक्नेछ ।

३शुल्क तथा माध्यमिक तहसम्म :सबै बालबालिकालाई आधारभूत तहसम्मको शिक्षा अनिवार्य र नि(शुल्क शिक्षा प्रदान गर्नका लागि गाउँपालिकाले आवश्यक स्रोतको व्यवस्था ग:निर्नेछ ।

(४शुल्क शिक्षा घोषणा गरेको विद्यालय शिक्षाबाहेकको अन्य विद्यालय :जिम निबमो (१) उपदफा (शिक्षामा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीसँग लिइने शुल्क तोकिएको आधारमा निर्धारण गरिनेछ ।

(५विद्यालयले विद्यार्थीलाई कुनै कक्षामा भर्ना गर्दा भर्ना शुल्क (लिन मिल्ने भए एकपटक लिइसकेपछि पुन हीसो :तहको अर्को कक्षामा कुनै किसिमको शुल्क लिन पाइने छैन ।

(६विद्यालयले विद्यालयको भौतिक संरचना निर्माण गर्नका लागि विद्यार्थीसँग कुनै किसिमको (शुल्क लिन पाउने छैन।

(७ (निजी लगानीका विद्यालयले विद्यार्थीसँग लिन पाउने शुल्क तोकिएको अधिकारीबाट स्वीकृत गराई निर्धारण गर्नुपर्ने छ । त्यसरी शुल्क निर्धारण सम्बन्धमा स्वीकृति दिदा तोकिएको अधिकारीले विद्यालयले उपलब्ध गराएको सुविधाको आधारमा दिनेछ ।

(८कुनै विद्यालयले यस ऐन विपर (ीत विद्यार्थीसँग कुनै शुल्क लिएमा तोकिएको अधिकारीले त्यस्तो शुल्क सम्बन्धित विद्यार्थीलाई फिर्ता गर्न लगाई सम्बन्धित पदाधिकारीलाई गाउँशिक्षा समितिबाट सचेत समेत गराउन सकिनेछ ।

(९यस ऐन विपरीत शुल्क लिने विद्यालयलाई तोकिएको अधिकारीले (रु ०।२५००० .(अक्षरेपी रु पचिस हजार मात्र) सम्म जरिवाना गर्नसक्ने छ ।

४४ विद्यालयलाई छुट.र सुविधा

(१ प्रचलित कानुनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि (सार्वजनिक विद्यालय र शैक्षिक गुठीका रूपमा सञ्चालित संस्थागत विद्यालयको नाममा जुनसुकै लिखत पारित गर्दा रजिष्ट्रेसन दस्तुर लाग्ने छैन ।

विद्यालयलाई दिइने अनुदान, लेखा व्यवस्थापन, अनुगमन र नियमन

३८विद्यालय कोष.

(१हुनेछ प्रत्येक विद्यालयमा एउटा विद्यालय कोष (, जसमा देहायबमोजिमका स्रोतबाट प्राप्त रकम दाखिला हुनेछ :

(कनेपाल सरकार (, प्रादेशिक सरकार र गाउँपालिकाबाट प्राप्त अनुदान,

(खशुल्क तथा सहयोगबाट प्राप्त रकम (,

(गचन्दा वा दान दातव्यबाट प्राप्त रकम (, र

(घअन्य स्रोतबाट प्राप्त रकम । (

३९ अनुदानको व्यवस्था .

(१ यो ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत दिँदै आएको अनुदान रकममा कटौती नहुने गरी तोकिएको (मापदण्डको आधारमा गाउँपालिकाले सामुदायिक विद्यालयलाई अनुदान दिनेछ । कुनै विद्यालयले तोकिएको शैक्षिकस्तर कायम गर्न नसकेमा त्यस्ता विद्यालयलाई दिँदै आएको अनुदान रकम कटौती गर्न सकिनेछ तर अनुदान कटौती गर्नु अधि त्यस्ता विद्यालयलाई आगामी शैक्षिक सत्रमा , तोकिएको शैक्षिक स्तर कायम राख्न करार गराउन सकिनेछ ।

(२ (सार्वजनिक विद्यालयहरूलाई तोकिएबमोजिम थप अनुदान उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।

४०लेखा व्यवस्थापन . र विद्यालय कोषको सञ्चालन

(१सबै विद्यालयहर (ुले प्रचलित कानुनअनुसारको ढाँचामा आय व्ययको लेखा व्यवस्थापन गर्नुपर्ने छ ।

(२विद्यालय (कोषको सञ्चालन माध्यमिक विद्यालयमा प्रधानाध्यापक, कर्मचारी वा लेखा शिक्षक र विद्यालय व्यववस्थापन समितिका अध्यक्ष तथा आधारभूत विद्यालयमा प्रधानाध्यापक र विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षबाटगरिने छ ।

४१ लेखापरीक्षण तथा सामाजिक परीक्षण .

(१सबै विद्यालयहर (ूले नियमित रूपमा आर्थिक वर्ष समाप्त भएको दोस्रो चौमासिक अवधि भित्र गाउँपालिकाले तोकेको लेखापरीक्षकबाट लेखापरीक्षण गराउनु पर्नेछ ।

(२दिनभित्र गाउँशिक्षा समिति मार्फत १५ लेखापरीक्षण प्रतिवेदन लेखापरीक्षण समाप्त भएको (गाउँपालिकामा पेस गर्नुपर्ने छ ।

(३प्रत्येक वर्ष व (िद्यालयले सामाजिक परीक्षण गरी विद्यालयको आय व्यय, शैक्षिक उपलब्धि, विद्यालयको आन्तरिक गतिविधि, पारदर्शिता तथा जवाफदेहिताको अवस्थार आगामी कार्ययोजना सामाजिक परीक्षणमार्फत सार्वजनिक तथा अनुमोदन गर्नुपर्ने छ । विद्यालयको सामाजिक परीक्षण शिक्षक अभिभावक सङ्घले गर्नेछ ।

छव्यवस्थापन समिति विद्यालय (को अध्यक्ष चयनङ र ,घ ,छनौट गर्दा माथि उल्लेखित क/ छनौट गर्नु पर्नेछ । /चबाहेकका सदस्यहरू मध्येबाट चयन

स्पष्टीकरण (१ :अभिभावक भन्नाले विद्यालयमा अध्ययन गर्ने बालबिकासदेखि कक्षा १२ सम्मका विद्यार्थीका बाबु आमा ,सगोलको दाजु,दिदी भाउजुलाई जनाउँछ । तर व्यवस्थापन समिति गठन प्रयोजनको लागि एकाघरको बाबु ,आमा , बाजे बज्यैलाई मात्र जनाउँछ ।

२ (उपदफा १ अनुसार बाबुआमा नभएमा सगोलको घरमुली सम्भव भएसम्म बढी शिक्षित जेठाव्यक्ति वा लालनपालन र पठनपाठनको व्यवस्था मिलाउने एकाघरको जोकोही १ जना व्यक्तिलाई मात्र जनाउँछ । तर अनाथ ठुहुरा,मावल, वा अर्काको घरमा बसी कामकाज गरी अध्ययन गर्नेको हकमा भने बसोबास तथा लालनपालन र पठनपाठनको व्यवस्था मिलाउने व्यक्तिलाई जनाउँछ ।

३ बमोजिम छानिएका वा मनोनित अध्यक्ष वा सदस्यको पदावधि तीन वर्षको हुनेछ । (१) उपदफा(विद्यालय व्यवस्थापन समितिको अध्यक्ष हुन सम्बन्धित तहको शिक्षाउत्तीर्ण गरेको र३० वर्ष उमेर पूरा भएको हुनुपर्नेछ । तर त्यस्तो योग्यता प्राप्त व्यक्ति नभएमा वा बस्न नमानेमा एकतह कम योग्यताको समेत राख्न सकिने छ । त्यस्तो अध्यक्ष वा सदस्यले आफ्नो पद अनुसारको आचरण नगरेको देखिएमा निजलाई जुनसुकै बखत व्यवस्थापन समितिका अन्य सदस्यहरूको बैठकले निर्णय गरी पदबाट हटाउन सक्नेछ । तर त्यसरी पदबाट हटाउनुअघि निजलाईआफ्नो सफाइ पेश गर्ने मौकाबाट वञ्चित गरिने छैन ।

४सामुदायिक विद्यालयको विद्यालय व्यवस्थापन समितिको काम(, कर्तव्य रअधिकार देहायबमोजिम हुनेछ:

क (विद्यालय सञ्चालनको लागि प्राप्त साधन र स्रोतको परिचालन गर्ने,

ख(विद्यालयको चल, अचल सम्पत्तिको लगत राख्ने, राख्न लगाउने र सुरक्षा गर्ने,

गविद्यालयको शैक्षिक (, भौतिक तथा आर्थिक तथ्याङ्क र विवरण अद्यावधिक गराई राख्ने,

घवार्षिक बजेट स्वीकृत गर्ने विद्यालयको (र त्यसको जानकारी वडा तथा गाउँ शिक्षा समितिलाई दिने,

ङविद्यालयमा स्वच्छ शैक्षिक वातावरण कायम राख्न राजनैतिक (,धार्मिक वा साम्प्रादायिक भावनाको आधारमा विद्यालयको वातावरण धमिल्याउन नदिने,

चविद्यालयमा विद्यार्थीको पोशाक(तोक्ने र सो को कार्यान्वयन गर्ने,

छप (्रचलित कानुन बमोजिम शिक्षक सेवा आयोगवाट सिफारिस भईशिक्षा विकास तथा समन्वय एकाइ वा गाउँपालिकाबाट खटाइएको शिक्षकलाई हाजिर गराई काममा लगाउने ,

ज (गाउँपालिकाबाट खटाइएका, सरुवा वा पदस्थापन गरिएका शिक्षक तथा कर्मचारीलाई हाजिर गराई काममा लगाउने,

झ (गाउँ शिक्षा समितिबाट तोकिएको लेखापरीक्षकबाट विद्यालयको वार्षिक लेखा परीक्षण गराउने,

ञ लेखापरीक्षकको प्रतिवेदनअनुसार तत्काल आवश्यक कारबाही गर्ने र त्यसको प्रतिवेदन (गाउँशिक्षा समितिमा पेश गर्ने,

टतोकिए बमोजिमका क्षेत्रसँग सम्बन्धित (विषयमागाउँपालिका र गाउँशिक्षा समितिले दिएको निर्देशनहरूको पालना गर्ने,गराउने ,

ठविद्यालय सेवा क्षेत्रमा निरक्षरता उन्म (ूलन तथा आधारभूत शिक्षा सुनिश्चित गर्न पहल गर्ने,

डतोकिएबमोजिम दर(बन्दीका शिक्षकलाई कामको आधारमा प्रोत्साहन गर्ने र विभागीय कारबाहीका लागि सिफारिस गर्ने ,

ढविद्या (लयको आन्तरिक स्रोतबाट खर्च व्यहोर्ने गरी नियुक्त वा बढुवा गरेका शिक्षकको लागि सेवा, शर्त र सुबिधा तोक्ने र तोकिएबमोजिमको पारिश्रमिक तथा सुविधाको व्यवस्था गर्ने , पारिश्रमिक र सुविधा तोक्दा सोही तह र श्रेणीको अन्य शिक्षक कर्मचारीको भन्दा कमहुने गरी तोक्नसकिनेछैन ।

ण, विद्यालय शिक्षा एकै समयमा सञ्चालन गर्ने प्रबन्ध मिलाउने (

तविद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर अभि(वृद्धि गर्न र सामाजिक परीक्षण गराउन शिक्षक अभिभावक सङ्घ गठन गर्ने,

थनेपाल सरकार (, प्रदेश सरकार रगाउँपालिकाले गरेको व्यवस्थाबमोजिम तोकिएको कर्मचारीलाई तोकिएको तलब भत्ता प्रदान गर्ने ,

द(विद्यालय व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरूको विद्यालयको नियमित अनुगमन गर्ने दायित्त्व हुनेछ ,

ध तोकिएबमोजिमका अन्य कार्य गर्ने(गराउने ।

१२(शिक्षक अभिभावक सङ्घको गठन: कर्तव्य र अधिकार ,काम ,

सार्वजनिक विद्यालयमा शिक्षक (१)अभिभावकबिच सहकार्य तथ सामाजिक परीक्षण गरी व्यवस्थापनमा सहयोग गर्नका लागि प्रत्येक विद्यालयमा देहायका सदस्यहरू रहेको एक शिक्षक अभिभावक सङ्घ रहनेछ:

कअध्यक्ष - भिभावक मध्येबाट छनोट भएको व्यक्तिविद्यालयका अ (

खअभिभावकले आफू मध्येबाट छानी पठाएका कम (्तीमा एकजना महिला सहित तीन जना - सदस्य

गविद्यालय रहेको सम्बन्धित वडाका जनप्रतिनिधिहरूबाट वडासमितिले मनोनयन गरेको (-एकजना

सदस्य
घविद्यालयलाई निरन्तर उल्लेख्य सहयोग ,शिक्षाप्रेमी ,स्थानीय बुद्धिजीवी ,विद्यालयका संस्थापक (सदस्य -तिले मनोनयन गरेका एक जना महिला सहित तीन जनागरेका व्यक्तिहरू मध्येबाट समि

(झ (सङ्घीय शिक्षा ऐन, नियमावली तथा अन्य कानूनमा उल्लिखित व्यवस्थाका अतिरिक्त गाउँपालिकाबाट जारी शिक्षा ऐन, नियम, नीति तथा निर्देशनहरूको पालना गर्ने,

(ञविद्यालय व्यवस्थापन समितिको अन्य काम(, कर्तव्य, अधिकार र बैठक सम्बन्धी कार्यविधि तोकिएबमोजिम गर्ने,

(टलेखापरीक्षण गराई अनिवार्य र (ूपमा वार्षिक प्रतिवेदन वडाशिक्षा समिति र गाउँशिक्षा समितिमा पेस गर्ने,

(ठ, शिक्षक कर्मचारी तथा विद्यार्थीको आचारसंहिता बनाई लागु गर्ने (

(डभर्ना शुल्क र अन्य शुल्क कम्त(ीमा ५१ प्रतिशत अभिभावकहरूको भेलाबाट निर्णय गराई स्वीकृति गर्नुपर्नेछ ।

३५.निजी लगानीका विद्यालयले छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउनु पर्ने

(१ (निजी लगानीका विद्यालयले विद्यालयमा भर्ना भएका कूल विद्यार्थी सङ्ख्याको कम्तीमा दस प्रतिशतमा नघट्ने गरी तोकिएबमोजिम जेहेन्दार, अति विपन्न, अपाङ्गता भएका, छात्रा, दलित र जनजाति विद्यार्थीलाई छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(२बमोजिम छात्रवृत्तिका लागि विद् (१) उपदफा (यार्थी छनौट गर्न प्रत्येक विद्यालयमा विद्यालयका प्रधानाध्यापक, र विद्यालय व्यवस्थापन समितिमा रहेका अभिभावकको प्रतिनिधि रहेको एक छात्रवृत्ति छनौट समिति रहनेछ ।

(३समितिले छनौटका लागि आधार (, सर्त र प्रक्रिया तयार गरी सोही विद्यालय व्यवस्थापन समितिबाट स्वीकृत गराई सार्वजनिक समेत गर्नुपर्ने छ ।

(४समितिले छात्रवृत्तिका लागि छनौटको नतिजा आधारसहित सार्वजनिक गर्नुपर्ने छ । (

(५ (निजी लगानीका विद्यालयले प्रत्येक वर्ष प्रदान गरेको छात्रवृत्तिको कोटा गाउँशिक्षा समितिमा पेस गर्नुपर्ने छ ।

३६.अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

निजी लगानीका विद्यालयको गुणस्तर कायम राख्न गाउँशिक्षा समितिले जुनसुकै समयमा अनुगमन गर्न र निर्देशन दिन सक्नेछ।यसरी प्राप्त निर्देशन कार्यान्वयन गर्नु संस्थागत विद्यालयको अनिवार्य दायित्त्व हुनेछ।

३७ अनुमति वा स्वीकृति रद्द गर्ने.

कुनै निजिलगानीका विद्यालयले यस ऐन र यस ऐनअन्तर्गत बनेको नियम विपरीत अन्य कुनै काम गरेमा गाउँपालिकाले त्यस्तो विद्यालयलाई प्रदान गरिएको अनुमति वा स्वीकृति रद्द गर्न सक्ने छ, तर त्यसरी अनुमति वा स्वीकृति रद्द गर्नु अघि सम्बन्धित विद्यालयलाई आफ्नो सफाइ पेस गर्ने मौकाबाट बञ्चित गरिने छैन ।

परिच्छेद–८

३३ .निजी लगानीका विद्यालयको व्यवस्थापन समिति

(१ (निजी लगानीका विद्यालयको सञ्चालन, रेखदेख र व्यवस्थापन गर्नका लागि प्रत्येक विद्यालयमा देहायका सदस्यहरू रहेको एक विद्यालय व्यवस्थापन समिति रहनेछ :

(कविद्यालयको संस्थापक (हरूमध्येबाट सम्बन्धित विद्यालयको सिफारिसमा गाउँशिक्षा समितिबाट मनोनित एक जनाअध्यक्ष -

(खअभिभावक (हरूमध्येबाट कम्तीमा एकजना महिला पर्ने गरी विद्यालय व्यवस्थापन समितिले मनोनित गरेको दुई जनासदस्य -

(ग स्थानीय शिक्षाप्रेमी वा समाजसेवीमध्येबाट गाउँशिक्षा समितिले मनोनित गरेको एकजना (– सदस्य

(घ सम्बन्धित क्षेत्रको (स्रोतव्यक्ति –सदस्य

(ङ सम्बन्धित विद्यालयका शिक्षकहरूले आफूमध्येबाट छानी पठाएको एकजना (शिक्षक –सदस्य;

(च विद्यालयका प्रधानाध्यापक (
– सदस्य–सचिव

(२बमोजिम छानिएका वा मनोनित अध्यक्ष वा सदस्यको पदावधि (ग) र (ख) (क) को (१) उपदफा (तीन वर्षको हुनेछ। त्यस्ता अध्यक्ष वा सदस्यले आफ्नो पदअनुसारको आचरण नगरेको देखिएमा गाउँशिक्षा समितिले निजलाई जुनसुकै बखत पदबाट हटाउन सक्नेछ तर त्यसरी पदबाट हटाउनु अघि वा समिति विघटन गर्नुअघि आफ्नो सफाइ पेस गर्ने मौकाबाट बञ्चित गरिने छैन ।

३४ .निजी लगानीका विद्यालयको विद्यालय व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ :

(कविद्यालय सञ्चालनका लागि प्राप्त साधन र स्रोतको परिचालन गर्ने (,

(खविद्यालयका लागि आवश्यक भौतिक साधनको व्यवस्था गर्ने (,

(गविद्यालयको चल (, अचल सम्पत्तिको सुरक्षा र संरक्षण गर्ने,

(घविद्याल (यमा स्वच्छ शैक्षिक वातावरण कायम राख्ने,

(ङस्वीकृत पाठ्यक्रम तथा पाठ्यपुस्तक अनिवार्य रूपमा लाग (ु गर्ने,

(चअध्यापन अनुमतिपत्र लिई प्रचलित कानुनबमोजिम शिक्षक पदका लागि उम्मेदवार हुन (ता पूरा गरेका व्यक्तिलाई शिक्षक पदमा नियुक्ति गर्नेयोग्य,

(छ शिक्षक तथा (कर्मचारीको नियुक्ति छनौट समितिमार्फत गरी प्रचलित कानुनले निर्धारण गरेको न्यूनतम तलब, भत्ता, अन्य सेवा र सुविधा तोक्ने,

(जअनुशासनहीन शिक्षकउपर कारबाही गर्ने (,

ङ विद्यालयका शिक्षकहरूले आफू मध्येबाट छानी पठाएका तहगत शिक्षक प्रतिनिधि (दुईजना -सदस्य
चसदस्य -प्रधानाध्यापक (
छ सदस्य सचिव -कार्यरत शिक्षकहरू मध्येबाट एकजना (
समितिको बैठकमा विद्यालयले छानेको उच्चतम कक्षाको छात्र वा छात्रा मध्येबाट एकजनालाई आमन्त्रित गर्नु पर्ने छ ।
कर्तव्य र अधिकार दे ,शिक्षक अभिभावक सङ्घको काम (२) हायबमोजिम हुनेछ :
, विद्यालयमा स्वच्छ शैक्षिक वातावरण निर्माण गर्न विद्यालयलाई सहयोग गर्ने (क)
,, र्नेविद्यालयको सामाजिक परीक्षण ग (ख)
, शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि सहयोग गर्ने (ग)
, विद्यालय भर्ना अभियान सञ्चालन गर्न विद्यालयलाई सहयोग गर्ने (घ)
तोकिएबमोजिमका अन्य काम गर्ने । (ङ)

परिच्छेद- ३

विद्यालय तहको शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारी र बालविकास सहजकर्ताको दरबन्दी, सेवाशर्त, योग्यता एवम् सक्षमताको मापदण्ड

१२शिक्षक कर्मचारीको दर.बन्दी निर्धारण गर्ने

(१ गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका (सार्वजनिक विद्यालयहरूमा आवश्यक पर्ने शिक्षक, कर्मचारीको दरबन्दी निर्धारण तोकिएबमोजिम हुनेछ ।

(२गाउँपालिकाले शिक्षकको दर (बन्दी निर्धारण गर्दा प्रत्येक विद्यालयमा नियमित अध्ययन गर्ने विद्यार्थी सङ्ख्या र विषयका आधारमा तोकिएबमोजिम विद्यार्थी तथा शिक्षकको अनुपात कायम गर्नुपर्ने छ ।

(३बमोजिम दरबन्दी सिर्जना भई नियुक्ति भएका शिक्षक र कर्मचारीको (२) र (१) उपदफा (ख्नु पर्नेछ । यसरी नियुक्त भएका शिक्षकव्यक्तिगत फाइल खडा गरी गाउँपालिकाले रा, कर्मचारीको सेवा सुविधा गाउँपालिका मार्फत भुक्तानी गर्नुपर्ने छ ।

१३ शिक्षक तथा .कर्मचारीको सेवा, सर्त, योग्यता, सक्षमता र तालिम

१(शिक्षक तथा कर्मचारीको सेवा-सर्त, तोकिएबमोजिम हुनेछ ।

२सक्षमता र तालिम शिक्षक सेवा आयोगले तोकेबमोजिम हुनेछ । ,शिक्षक कर्मचारीको योग्यता(

१४. स्थायी अध्यापन अुनमति पत्र लिनु पर्ने

स्थायी अध्यापन अनुमतिपत्र नलिई कसैले पनि शिक्षक पदका लागि उम्मेदवार हुन पाउने छैनतर गाउँपालिकाले विशेष अवस्थामा विज्ञान ,-गणित विषयको शिक्षक करारमा पदपूर्तिकोलागि विशेष व्यवस्था गर्नसक्नेछ ।

१५ शिक्षक तथा कर्मचारीको पदीय आचरण तथा अन्य व्यवस्था .

(१देहायका अवस्थामा शिक्षक वा कर्मच (ारीलाई पदबाट हटाइने छ :

(कतोकिएबमोजिमको पदीय दायित् (त्व पूरा नगरेमा,

(ख बिनासूचना लगातार (तिस दिनभन्दा बढी समय विद्यालयमा अनुपस्थित रहेमा,

(गविद्यालयमा मादक पदार्थ सेवन गरी आएको कुरा प्रमाणित भएमा (,

(घनैतिक पतन देखिने कुनै फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट सजा (य पाएमा,

(ङ (सार्वजनिक विद्यालयका शिक्षक वा कर्मचारीले कार्यालय समयमा अन्यत्र अध्यापन वा काम गरेको वा अन्य कुनै व्यावसायिक क्रियाकलाप गरेको प्रमाणित भएमा,

(चशिक्षक र कर्मचारी कुनै पनि स (ङ्घ संस्था वा राजनीतिक दलको कुनै पनि तहको कार्य समितिको सदस्य रहेको पाइएमा,

(छर निजले अध्यापन गरेको विषयमा तीन वर्षभित्रको औसत शैक्षिक उपलब्धि प्रतिशत राष्ट्रिय (प्रदेशको औसत स्तरभन्दा कम भएमा।

(२बमोजिम वा अन्य माध्यमले कुनै (१) उपदफा (करार शिक्षक वा कर्मचारीलाई पदबाट हटाउनु पर्ने यथेष्ट प्रमाण प्राप्त भएमा वडाशिक्षा समितिको सिफारिसमागाउँशिक्षा समितिले निजलाई पदबाट हटाउन सक्नेछ, तर कार्यरत पदबाट हटाउनु अघि स्पष्टीकरणको मौका दिइने छ ।

३) स्थायी शिक्षकलाई उपदफ १ बमोजिम वा अन्य माध्यमबाट पदबाट हटाउन तोकिएबमोजिमको निकायमा गाउँशिक्षा समितिले सिफारिस गर्नेछ ।

४) सार्वजनिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक कर्मचारीले विद्यालयको समय भन्दा अघि वा पछि कुनै संस्थामा पेशागत काम गर्नुपर्ने भएमा गाउँपालिकाको स्वीकृति लिएरमात्र गर्नु पर्नेछ ।

१६बहाल :अदालतको आदेशबाट पुन.ी हुन सक्ने

(१ मा उल्लेख भएका कुनै वा केही आरोपमा १९ दफा (सजाय भई नोकरीबाट हटाइएको वा बर्खास्त भएको शिक्षकबहाल :कर्मचारी अदालतको आदेश वा फैसलाबमोजिम सेवामा पुन/ी हुनसक्ने छ ।

(२बहाल:बहाली भएको शिक्षकले सेवाबाट हटेदेखि पुन :बमोजिम पुन (१) उपदफा (ी भएको मितिसम्मको पूरा तलब, भत्ता र तलब बवृद्धि पाउने भए सोसमेत पाउनेछ ।

१७ तलब भत्ता नपाउने र सेवा अवधि गणना नहुने .

दफा २१ मा उल्लेखित अवस्थामा वा नियमानुसार विदा स्वीकृत गराई बसेको अवस्थामा बाहेक विद्यालयमा अनुपस्थित रहेको शिक्षकले सो अवधिको तलब, भत्ता पाउने छैन र त्यस्तो अवधि निजको सेवामा समेत गणना हुने छैन ।

१८स्थायी . आवासीय अनुमति लिन नहुने

सार्वजनिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक वा कर्मचारीहरूले कुनैपनि देशको स्थायी आवासीय अनुमति लिन वा त्यस्तो अनुमति प्राप्त गर्नका लागि आवेदन दिन हुँदैन । यस दफाको प्रतिकूल

(१विद्यालयले पाठ्यक्रममा आधारित सिकाइमा सहजता ल्याउन अतिरिक्त शैक्षिक क्रियाकलाप (सञ्चालन गर्नसक्ने छ ।

(२विद्यालयले स्काउट (, रेडक्रस, बालक्लव, ईकोक्लब तथा वातावरण मैत्री क्लवहरू गठन, परियोजना कार्य, अध्ययन भ्रमण, पोषण शिक्षा, खेलकुद् प्रतियोगिता, साहित्यिक तथा बहुप्रतिभामुखी क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्नसक्ने छ ।

(३सह तथा शैक्षिक क्रियाकलापसम्बन्ध (ी अन्य व्यवस्था तोकिएबमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद- ६

परीक्षा सञ्चालन तथा गुणस्तर मापन

३१आधारभूत तह .को शिक्षा उत्तीर्ण परीक्षा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन

(१को अन्तिम तथा बाह्य परीक्षालाई गाउँपालिकाको क्षेत्रभर मर्यादित ८ आधारभूत तहको कक्षा (र व्यवस्थित तरिकाले एकरूपताका साथ सञ्चालन गर्न तपसिलको आधारभूत तह शिक्षा उत्तीर्ण(८-कक्षा) परीक्षा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समिति रहने छ :

(कसंयोजक - गाउँपालिको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत (

(ख) सामुदायिक विद्यालयका आधारभूत तह (१–८(वा सो भन्दा माथिल्लो विद्यालयका एकजना प्रधानाध्यापक तथा शिक्षकहरूमध्येबाट महिलासहित समितिबाट मनोनित दुई जना स्यसद -

(ग (स्रोतव्यक्ति - सदस्य

(घसदस्य --शिक्षाशाखा प्रमुख(–सचिव

२) निजि लगानीका संस्थागत विद्यालय (१वा सो भन्दा माथि सञ्चालित ८-) का प्रधान अध्यापकहरूमध्येबाट एक जनालाई परिक्षा समितिको बैठकमा आमन्त्रण गरिनेछ ।

(३परीक्षा समितिले सम्बन्धित विषयक (ा विशेषज्ञलाई परीक्षा समितिको वैठकमा आमन्त्रण गर्नसक्ने छ ।

(४मनोनित सदस्यहर (ूले पदीय आचरण पूरा नगरेमा जुनसुकै समयमा हटाउन सकिनेछ तर हटाउनु अघि निजलाई सफाइको मौकाबाट बञ्चित गरिने छैन ।

(५समितिको बैठक भत्ता गाउँ कार्यपालिकाको प्रचलित कानुनबमोजिम हुनेछ ।(

(६मनोनित सदस्यहर (ूको कार्यकाल तीन वर्षको हुनेछ ।

परिच्छेद७ -

निजीलगानीका विद्यालयको अनुमति, मापदण्ड निर्धारण, अनुगमन, मूल्याङ्कन र नियमनसम्बन्धी व्यवस्था

३२ .निजी लगानीका विद्यालय सञ्चालन गर्न तोकिए बमोजिम अनुमति लिनुपर्ने छ ।

(३ कम्पनीअन्तरगत सञ्चालित (निजिलगानीका विद्यालयको सम्पत्ति सोही कम्पनीको नाममा रहनेछ ।

(४ (निजिलगानीका विद्यालयले कुनै व्यक्ति वा सङ्घ संस्थासँग दानदातव्यको रूपमा कुनै किसिमको चल, अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्नु अघि गाउँपालिकाको अनुमति लिनुपर्ने छ, तर विदेशी व्यक्ति वा सङ्घ संस्थाबाट त्यसरी चल, अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्नु अघि सङ्घीय सरकार, प्रादेशिक सरकार र गाउँपालिकाबाट पूर्व स्वीकृति लिनुपर्ने छ ।

(५ विद्यालयले चल अचल सम्पत्ति वेचविखन गर्दा (गाउँपालिकाको अनुमतिवेगर वेच्न पाउने छैन ।

२८ .सार्वजनिक विद्यालयको जग्गाको स्वामित्व, सम्पत्तिको अभिलेख, संरक्षण र व्यवस्थापन

(१ (सार्वजनिक विद्यालयको जग्गाको स्वामित्व सोही विद्यालयकै नाममा रहने छ । सो विद्यालय बन्द, खारेज वा अन्यत्र गाभिई विद्यालयको काममा प्रयोग नहुने भएमा गाउँपालिकाले कानुनबमोजिम भोग चलन गर्नसक्ने छ ।

(२विद्यालयको सम्पत्तिको अभिलेख दुरुस्त राख्ने (, संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्ने दायित्व सोही विद्यालयको व्यवस्थापन समितिको हुने छ ।

(३सा (र्वजिनिक विद्यालयको जग्गाको संरक्षण र व्यवस्थापन गर्ने कर्तव्य गाउँपालिकाको हुनेछ ।

२९पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तक .

(१विद्यालयले नेपाल सरकार (ले तोकेकोसिकाइ उपलब्धि हासिल हुने गरी अध्ययन अध्यापन गराउनुपर्ने छ । विद्यालयले नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारले तोकेको मापदण्ड भित्र रही राष्ट्रिय पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तकका अतिरिक्त स्थानीय पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तक लागु गर्न सक्नेछ ।

(२ (आफ्नो विद्यालयका विद्यार्थीलाई आवश्यक पर्ने पाठ्यपुस्तकहरूको सङ्ख्या सम्बन्धित विद्यालयले तोकिएको समय सीमा भित्र माग गर्नुपर्ने छ ।

(३ शैक्षिक सत्र (सुरु हुनु अगावै गाउँशिक्षा समितिलेपाठ्यपुस्तकको आपूर्तिको लागि सम्बन्धित निकायहरूसँग समन्वय गर्नसक्नेछ ।

(४आधारभूत तहसम्मको शिक्षाका लागि स्थान (ीय आवश्यकतामा आधारित बढीमा १०० पूर्णाङ्क वा ४ क्रेडिट आवर बराबरको स्थानीय थप विषयको स्थानीय पाठ्यक्रम प्रयोगमा ल्याउन सकिनेछ ।

(५विद्यालयमा बहु पाठ्यपुस्तक लागु हुन (सक्ने छ ।

(६शैक्षिक स्तरको न्यूनतम मापदण्ड तोकी शिक्षक विद्यार्थी सहकार्यमा आधारित पाठ्यसामग्री (, थप स्वाध्यायन सामग्री, पुस्तकालय, मनोविमर्श, अभिभावक शिक्षाको प्रबन्ध हुनुपर्नेछ ।

३० अतिरिक्त शैक्षिक क्रियाकलापको सञ्चालन .

हुनेगरी कामकाज गरेको पाइएमा त्यस्तो शिक्षक कर्मचारीलाई तत्काल पदबाट हटाई प्रचलित कानुन बमोजिम कारबाही गर्न समेत सम्बन्धित निकायमा गाउँशिक्षा समितिले लेखी पठाउने छ ।

परिच्छेद- ४

१९ .शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीको नियुक्ति

१ .विद्यायलमा रिक्तदरबन्दी,राहत अनुदान, शिक्षक र कर्मचारी पदमा करार नियुक्तिको सिफारिसका लागि देहायबमोजिमको गाउँपालिका स्तरीय एक शिक्षक कर्मचारी छनौट समिति हुनेछ:

क (गाउँपालिकाले तोकेको स्नातकोत्तर तह उत्तीर्ण शिक्षाविद् एकजना - संयोजक

ख शिक्षा शाखा प्रमुख (
सदस्य

गशिक्षक ((कर्मचारी छनौट गर्नुपर्नेविद्यालयको व्यवस्थापन समितिको अध्यक्ष सदस्य

घशिक्षक (कर्मचारी छनौट गर्नुपर्ने विद्यालयको प्रधानाध्यापक सदस्य

ङ)गाउँपालिकाको स्रोतव्यक्ति वाविद्यालय निरिक्षक - -सदस्य सचिव

२वर्षको हुनेछ । १ मनोनित पदाधिकारीहरुको पदावधि .

३सम्बन्धित विषयका सूचीकृत विषय विज्ञ शिक्षक कर्मचारी छनोट समितिले .हरूलाई शिक्षक कर्मचारीको प्रतियोगितात्मक परीक्षा सञ्चालनको लागि सहयोग लिनेछ ।

४शिक्षक कर्मचारी छनोट समितिले सिफारिस गरेका सफल उम्मेद्वारलाई सम्बन्धित विद्यालयको . विद्यालय व्यवस्थापन समितिले नियुक्ति दिनेछ ।

२० (प्रधानाध्यापक सममबन्धी व्यवस्था

(१ (सार्वजनिक विद्यालयमा शैक्षिक प्राज्ञिक तथा प्रशासनिक प्रमुख भई कामकाज गर्न एकजना प्रधानाध्यापक रहनेछ ।

(२प्रधानाध्यापकको नियुक्ति (, सेवा, सर्त र सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था देहायबमोजिम हुनेछ :

(क माध्यमिक तहमा स्थायी तथा स्नातकोत्तर (उत्तीर्ण शिक्षक मात्र प्रधानाध्यापक हुनेछ । सो नभएमा स्नातकोत्तर योग्यता प्राप्त शिक्षकमध्येबाट प्रधानाध्यापकनिमित्त प्रधानाध्यापक/को नियुक्तिका लागि विद्यालय व्यवस्थापन समितिले गाउँशिक्षा समिति समक्ष सिफारिस गर्ने छ । गाउँशिक्षा समितिको सिफारिसमा शिक्षा अधिकृत शिक्षाश /ाखा प्रमुखले प्रधानअध्यापक तथा निमित्त प्रधानअध्यापकको पदमा नियुक्ति गर्ने छ ,

(खआधारभूत तहको विद्यालयमा प्रधानाध्यापक हुन सो तह (मा स्थायीतथा स्नातक योग्यता प्राप्त शिक्षक हुनुपर्ने छ। सो नभएमा स्नातक योग्यता प्राप्त शिक्षक मध्येबाट प्रधानाध्यापक र निमित्त

प्रधानाध्यापकको नियुक्ति विद्यालय व्यवस्थापन समितिको सिफारिसमा वडाशिक्षा समितिबाट गरिनेछ ,

(ग(प्राथमिक विद्यालयको प्रधानाध्यापक वा निमित्त प्रधानाध्यापकमा विद्यालय व्यवस्थापन समितिले नियुक्ति गर्नेछ,

घ) प्रधानाध्यापकमा नियुक्ति हुनुपूर्व सम्बन्धित शिक्षकले पाँच वर्षे विद्यालय सुधारको कार्ययोजना विद्यालयव्यवस्थापन समिति समक्ष पेस गर्नुपर्ने छ ,

(ङ, विद्यालयको बृहत्तर हित गर्नु प्रधानाध्यापकको कर्तव्य हुनेछ (

(चगरेको नपाइएमा निजले पेस गरेको कार्ययोजनाबमोजिम कार्य (विद्यालय व्यवस्थापन समितिको सिफारिसमा गाउँशिक्षा समितिवडाशिक्षा समिति/ लेप्रधानाध्यापकको पदबाट हटाउन सक्नेछ, तर पदबाट हटाउनु अघि एकपटक स्पष्टीकरणको मौका दिइनेछ ।

सम्बन्धमा माथि निमित्त प्रधानाध्यापकको/तर यो ऐन लागु हुनु अघि नियुक्त प्रधानाध्यापक(छ) उल्लेखित व्यवस्थाले कुनै असर पार्ने छैन ।

२१ शिक्षकको सरुवा .

(१स्वीकृत -:सरुवा हुन आवेदन दिने (दरबन्दीमा कार्यरत शिक्षकलाई गाउँपालिकाभित्र कार्यरत विद्यालयको व्यवस्थापन समिति र सरुवा हुने विद्यालयको व्यवस्थापन समितिको सिफारिसमा गाउँपालिकालेतोकिएबमोजिमको प्रक्रिया अपनाई रिक्त दरबन्दीमा सरुवा गर्नसक्ने छ ।

(२सरुवा हुन आवेदन दिने (स्वीकृत दरबन्दीमा कार्यरत शिक्षकलाई गाउँपालिका भित्र निज कार्यरत विद्यालय व्यवस्थापन समितिको सहमतिमा गाउँपालिकाले अन्य स्थानीय तहलाई सरुवाको लागि सहमति दिनसक्ने छ ।

(३ (गाउँशिक्षा समितिले दरबन्दी मिलानको क्रममा स्थायी, करारतथा राहत करार शिक्षक सरुवा गर्नसक्ने छ, तर सामान्यतया शिक्षकको सरुवा पदस्थापन भएको पाँचवर्षसम्म गरिने छैन ।

(४शिक्षकको सरुवा शैक्षिक सत्रको सुरु वा अन्त्यमा मात्र गरिनेछ । (

(५रिक्त दर शिक्षक सरुवा गर्दा (बन्दीमा विद्यालय व्यवस्थापन समितिले गाउँभित्रका शिक्षकहरूलाई पहिलो प्राथमिकता दिने, दोस्रोमा यस जिल्लाभित्रका अन्य स्थानीय तहका शिक्षकहरूलाई र सो नभएमा अन्य जिल्लाबाट सरुवा भई आउनका लागि सहमति दिनुपर्ने छ ।

२२दर.बन्दी मिलान

(१मापदण्डको आधारमा बढी दर तोकिएको (बन्दी भएको विद्यालयबाट कम दरबन्दी भएको विद्यालयमा शिक्षककर्मचारीको- दरबन्दी मिलान गरिने छ ।

(२ एकै विद्यालयमा पाँच (वर्ष सेवा अवधि पुगेका शिक्षक कर्मचारीहरूलाई गाउँशिक्षा समितिले सम्बन्धित विद्यालयको सहमति बेगर पनि गाउँ क्षेत्र भित्रको अन्य विद्यालयमा सरुवा गर्न सक्नेछ ।

२३शिक् .षकको स्थायी नियुक्ति र बढुवासम्बन्धी व्यवस्था

हालको स्वीकृत दरबन्दीमा शिक्षकहरूको स्थायी नियुक्ति तथा बढुवासम्बन्धी व्यवस्था सङ्घीय र प्रादेशिक कानुनबमोजिम बन्ने शिक्षक सेवा आयोगबाट तोकेबमोजिम हुनेछ । गाउँपालिकाबाट नियुक्ति पाएका शिक्षकहरूको सेवा सर्त तथा बढुवा सम्बन्धी व्यवस्था गाउँपालिकाले तोकेबमोजिम हुनेछ ।

२४.तालिम तथा क्षमता विकास सम्बन्धी व्यवस्था

(१)शिक्षकलाई सङ्घीय रप्रादेशिक सरकार तथा गाउँपालिकाबाट निर्धारित तालिम नीति अनुसार तालिम तथा क्षमता विकासको अवसर हुनेछ ।

२५ शिक्षकलाई अन्य काममा लगाउन नहुने.

(१ सामुदायिक विद्यालयको शिक्षकलाई शिक्षा प्रदान गर्ने वा विद्यालय प्रशासनसम्बन्धी काममा (बाहेक अन्य काममा लगाउन पाइने छैन ।

२मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि विद्यालयको पठन पाठनमा बाधा नपर्ने गरी (१) उपदफा (राष्ट्रियजनगणना, निर्वाचनसम्बन्धी काम, दैवी प्रकोप उद्धार वा सङ्घीय सरकार, प्रादेशिक सरकार र गाउँपालिकाले तोकेको अन्य कुनै काममा खटाउन सकिनेछ ।

परिच्छेद- ५

सार्वजनिक विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार निर्माण, मर्मत सम्भार, सञ्चालन र व्यवस्थापन

२६विद्यालयको भौतिक तथा शै .क्षिक पूर्वाधारको मापदण्ड निर्धारण

(१विद्यालयमा विद्यार्थी स (ङ्ख्याअनुसार कक्षाकोठा, खेल मैदान, कम्पाउन्ड, घेराबारा, बालमैत्री बसाइ व्यवस्था, वातावरणमैत्री हाता, करेसावारी, फूलबारी, स्वच्छ पिउने पानी, छात्र छात्राका लागि अलगअलग शौचालय, सिकाइमैत्री वातावरण हुनु पर्नेछ ।

(२विद्यालयमा प्राथमिक उपचार (, नियमित स्वास्थ्य परीक्षण, मनोपरामर्श, बाल तथा छात्रमैत्री शौचालय तथा पानीको प्रबन्ध,छात्रामैत्री सेनिटरी प्याड जस्ता न्यूनतम सुविधा उपलब्ध हुनुपर्ने छ ।

(३ विद्यालयको स्तरअनुसार भौतिक तथा (शैक्षिक पूर्वाधारको मापदण्ड तोकिएबमोजिम हुनेछ ।

२७विद्यालयको सम्पत्ति .

(१ (सार्वजनिक विद्यालयको हकभोगमा रहेको सम्पत्ति सार्वजनिक सम्पत्ति मानिनेछ । यस ऐनबमोजिम अनुमति वा स्वीकृति रद्द गरिएको वा कुनै विद्यालयमा गाभिएको सार्वजनिक विद्यालयको सम्पत्ति गाउँपालिकाले अन्य विद्यालयको काममा प्रयोगमा नआउने भएमा प्रचलित कानुनबमोजिम बेच–बिखन गरी प्राप्त भएको रकम गाउँपालिकाको सञ्चित कोषमा जम्मा गर्नेछ ।

(२शैक्षिक गुठीअन्तर्गत सञ्चालित संस्थागत विद्यालयको सम्पत्ति सोही विद्यालयको नाममा रहने छ (। कुनै विद्यालय सार्वजनिक शैक्षिक गुठीको रूपमा सञ्चालन गरिएकोमा त्यस्तो विद्यालयको सम्पत्ति सार्वजनिक सम्पत्ति मानिनेछ र त्यस्तो सम्पत्तिको स्वरूप परिवर्तन गर्न पाइने छैन ।